

широко разпространен мотив в българската фолклорна традиция. (№ 97) /72/ Създадено вероятно след смъртта му, когато жизненият му път и гибелта му са вече факт. Когато подвигът му е известен по цяло българско и трябва да бъде осмислен съобразно съхранените във фолклорното съзнание представи за героично, но и в съответствие с новите изисквания към личността в новото време. Това в преданието се осъществява чрез наследените митологични знания, в които активно битуват персонажите на "три орисници" (наречници), чиято функция е да "орисват" новородените, предначертавайки живота им. /73/ В случая, като представители на свръхестественото, те са натоварени с още една конкретна функция - тяхното предричане трябва да мотивира необикновеното (което вече е известно) в образа на Хаджи Димитър от една страна, и че той е избраният, определеният народен герой от друга. "Първата орисница казала: Да стане здрав и красив момък, камък да стисне вода да падне от него. Втората добавила: Тъй да бъде, но да му свършат дните като на ерген. Дошло ред на третата орисница и тя рекла: Съгласна съм, но да стане юнак над юнаците и да се прочуе толкова много, че по сборове и седенки да пеят песни за него." В думите на първата орисница чрез хиперболата "камък да стисне вода да падне от него" са определени качествата на героя, неговият различен от обикновения човешки статус. Третата орисница утвърждава тези качества, но вече чрез принципа и механизма на остойностяване във фолклорното съзнание - песен се "вади" само за онова, което е значимо според това съзнание.

Тук трябва да се отбележи и още един момент. Предреченото от орисниците е в точно съответствие с историческия факт, с онова, което се случва в действителността. Налице е едно своеобразно "връщане" във времето към раждането на героя, за да се мотивира героичният му образ. Онова, което е вече знание за него, се трансформира в предсказание за бъдещето му чрез думите на втората и третата орисница.

Друг е вариантът на мотивация на необикновените качества в преданието за "кладенчето" (изворът) на Хаджи Димитър. (№ 101- 103) Такова предание съществува и за Стефан Караджа. /74/ Според тези предания водата в тях е лековита и тя става такава след като в нея измиват раните си героите.

Във фолклорното съзнание целебността най- често граничи с магическото като смисъл и функция. /75/ Тук лечебността на водата е придобита чрез смесването ѝ с кръвта на героите, които явно са възприемани като носители на свръхкачества и чиято кръв "прави" лечебната магическа сила на водата. Освен това, съществен елемент в процеса на митологизация е, че кръвта е от раните на героите, получени в двубой (разбирано в случая с етническият противник), което допълнително натоварва и актуализира семантиката. "Сътворената" маги-